

כ. השופעת דם מתוך הימים שראויה לתלות בהם בבתולים אל מעבר לימים אלו – צריכה לבדוק את מראית הדם, אם נשתנה מראיתו ממראה דם הבתולים שראתה בתחילה.

כא. דעת ר' מאיר בכל הזמנים שנחלקו ב"ש וב"ה לעיל (אות א, ג, ה) לפסוק כב"ש. ובכל הזמנים שלבית שמאי אין תולין ולבית הלל תולין, סבירא ליה לר' מאיר דאם ראתה בהם דם בלא שהיתה שופעת מתוך ימי התליה כנ"ל, אם מראה הדם שונה ממראה דם בתולים דעלמא, אפילו אם דומה לדם שראתה מתחילה – אין תולין. דסבירא ליה דדם נדה אדום, זיהום ובא מן המקור. ודם בתולים אינו אדום, אינו זיהום ובא מן הצדדים. אבל דעת חכמים דכל מראה דמים אחת הן.

כב. ופירשו תוס' דהכא מיירי בשראתה בזמן ביאה דם כמראה דם נדה, ולהכי סבירא להו לחכמים דכיון שאין שינוי מראה בין הדם ההוא לדם של עכשיו – תלינן שפיר. ור' מאיר סבירא ליה דמכל מקום כיון שאינו דומה לדם בתולים דעלמא – לא תלינן, וכנ"ל. אבל לכולי עלמא אם נשתנו מראה הדמים כעת ממה שראתה בזמן ביאה – לא תלינן, ואפילו בתוך הזמן.

כג. הרואה דם מחמת תשמיש – משמשת פעם א', ב' וג', ומכאן ואילך לא תשמש אלא תתגרש ותנשא לאחר. ראתה תחתיו מחמת תשמיש פעם א', ב' וג', תתגרש ותנשא לשלישי. ראתה גם תחתיו מחמת תשמיש פעם א', ב' וג', תעשה בדיקת שפופרת. דהיינו שתקח שפופרת של עופרת ופיה רצוף לתוכה (שלא תשרט) ובתוכה מכחול ומוך מונח על ראשו, ותכניס באותו מקום. נמצא דם על ראש המוך – בידוע שרואה מחמת תשמיש, ותצא מתחתיו. לא נמצא על ראשו – בידוע שמן הצדדים בא הדם, ומותרת להשאר תחתיו.

דף ס"ו ע"א

כד. אם קבעה לראות מחמת תשמיש רק בזמן מסויים – תולה בוטה, ומותרת לשמש בכל הימים שלא בזמן ההוא.

כה. הא דנישאת לשני ולשלישי ולא סומכת על בדיקת שפופרת, דתלינן שאין כל האצבעות שוות ואולי לא תראה. וכן הא דמשמשת תחת בעל השלישי פעם ב' וג', משום דאין כל הכוחות שוות, ותלינן שאולי לא תראה (כן פירש רש"י. ור"ת פירש בענין אחר).

כו. אם יש לה מכה באותו מקום, יכולה לתלות הדם במכתה. אך אם היה דם ראייתה שונה מדם מכתה, אינה תולה במכתה. ונאמנת אשה לומר מכה יש לי במקור שממנה דם יוצא. [ונחלקו תנאים בדם מכה היוצא מן המקור אם הוא טמא משום ד'מקור מקומו טמא' כרשב"ג, או שהוא טהור משום ד'מקור מקומו טהור' כחכמים].

כז. 'ההיא דאתאי לקמיה דרבי אמר ליה לאבדן זיל בעתה, אזל בעתה ונפל ממנה חררת דם, אמר רבי נתרפאה זאת. ההיא דאתאי לקמיה דמר שמואל כו' אזל בעתה ולא נפל ממנה מידי, אמר שמואל זו ממלאה ונופצת ואין לה תקנה'.

כת. 'ההיא כו' דכל אימת דהוה סלקא מטבילת מצוה הות קחזיא דמא, אמר לה שמא דימת עיריך עלתה בך, לכי והבעלי לו על גב הנהר. איכא דאמרי אמר לה גלי לחברותיך (כדי שיאמרו כמה שנואה זו כו', אי נמי שיבקשו עליה רחמים). הוה עובדא בפומבדיתא ואתסי'.

כט. 'טמא טמא יקרא' – צריך להודיע צערו לרבים, ורבים מבקשים עליו רחמים.

ל. התקין רבי בשדות (מקום שאין בני תורה ואינן יודעות למנות מתי ימי נדות או זיבות): ראתה יום אחד – תשב ששה והוא. יומיים – תשב ששה והן (פירש רש"י שמא ראשון ראתה בימי זיבות, ושני בימי נדות. ותוס' פירשו שמא ראשון דם ירוק, ושני דם אדום). ג' ימים – תשב ז' נקיים. ובנות ישראל החמירו על עצמן, שאפילו רואות טפת דם כחרדל – יושבות עליו ז' נקיים.

לא. דרש רבא: ראתה דם מחמת קושי במשך יומיים, וביום השלישי הפילה – אין קישוי לנפלים, ואי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם, וצריכה לישב שבעה נקיים כדין זבה גדולה.

לב. 'אמינא לך איסורא, ואת אמרת מנהגא. היכא דאחמור – אחמור, היכא דלא אחמור – לא אחמור' (משמע דחומרא דבנות ישראל לא התקבלה בזמן רבא בכל המקומות. רא"ש סוס"ד, וסותר עצמו בהלכות מקואות סי' ל"ו).

לג. תבעוה להנשא, צריכה שתשב מאותו יום שנתפייסה ז' נקיים שמא ראתה דם מחמת חימוד, לא שנה גדולה ולא שנה קטנה שלא הגיע זמנה לראות.

דף ס"ו ע"ב

לד. כשחופפת לטבול, לא תחוף שערה בנתר (שמשיר שיער ומסתבך בשאר שערות וחוצץ) ובאוהל (שמדביק השיער וחוצץ).

לה. כתבו בתוס' בשם ר"ת דעיקר דין חפיפה הוא במקום שיער, ובשאר הגוף שרי לעיוני. אבל למעשה צריך לחוף כל הגוף, וכן מנהג כל הנשים (ובשם רש"י כתבו דחפיפת כל הגוף הוא מעיקר הדין).

לו. אשה לא תחוף אלא בחמין (אפילו בחמין שהוחמו בחמה), אבל לא בצונן (שמקשה השיער ואין הלכלוך עובר).

לז. בית הסתרים ובית הקמטים צריך שיהא ראוי לביאת מים, לפיכך צריכה להדיח כל בית הסתרים ובית הקמטים. אבל אין צריך שיבואו לשם מים, אפילו לכתחילה, דכל הראוי לביילה – אין בילה מעכבת בו.

לח. מעשה בשפחתו של רבי כו' ונמצא עצם בין שיניה, והצריכה טבילה אחרת.

לט. נמצא עליה חציצה אחר שטבלה: אם הסמיכה הטבילה לחפיפה – אינה חוששת. ואם לאו – חוששת, וצריכה לחוף ולטבול שנית. ויש אומרים דתלוי: אם הטבילה היתה ביום החפיפה – אינה חוששת, אפילו הרחיקה זה מזה. ואם חפפה ביום וטבלה בלילה – חוששת.

מ. אשה לא תעמוד על גבי כלי חרס או בקעת ותטבול, דבעיתא שלא תפול ואינה טובלת היטב (דעת ר"ת דחומרא זו, ועוד דלקמן, אינן נוהגות אלא בטבילה לטהרות, ולא בטבילת נידה לבעלה. אבל תוס' הסכימו עם פירש"י דכל זה מיירי בטבילת נידה לבעלה).

מא. אסור לטבול ולהטביל כלים על גבי ספסל, משום גזרת מרחצאות, שיבואו להטביל במים שאובין.

דף ס"ז ע"א

מב. אשה לא תטבול בנמל (מקום אניות) – לפירוש רש"י, משום טיט הנדבק בה וחוצץ. ואפילו טבלה ולא מצאה עליה טיט, חיישינן שהיה ונפל. ולפירוש תוס', משום דמצויין בני אדם שם וממהרת לטבול.

מג. נהרות – כמעייין, ומטהרים בזוחלין. ומי גשמים – אין מטהרין אלא באשבורן (מכונסין). וביומי דניסן מתרבים מי שלגים בנהר יותר ממי הנהר עצמו, ואין מטהר בזוחלין. לפיכך עשה אבונה דשמואל לבנותיו מקואות בימי ניסן. אבל בימי תשרי היו טובלות בנהר (דאז מטהר בזוחלין) והיה מניח להן מחצלאות (לרש"י, מפני הטיט. ולתוס', משום צניעות).

מד. נתנה תבשיל לבנה וטבלה ועלתה – לא עלתה לה טבילה.

מה. מקום הקזת הדם, עד ג' ימים, אינו חוצץ. דהגלד רך הוא, והוא כבשר עצמו. מכאן ואילך, הגלד חוצץ.

מו. לפלוף שבתוך העין – לח אינו חוצץ, ויבש חוצץ. והיינו משיתחיל להיות ירוק (אולי הכונה לצהוב).

מז. כחול שבתוך העין אינו חוצץ. שעל גבי העין חוצץ. ואם רגילה למצמץ בעיניה, אף שעל גבי העין אינו חוצץ.

מח. פתחה או עצמה עיניה ביותר – חוצץ.

מט. כשמראים נגע לכהן, אין נגע שבבית הסתרים טמא. והאיש נראה לכהן כדרך עמידתו כשעודר או מוסק בזיתים, והאשה כדרך שאורגת או מינקת את בנה. ובאופן זה גם תעמוד כשטובלת, ולא תהדק זרועותיה לגופה, ורגליה זו לזו, גם לא צריכה לפשטם יותר מידי. וכל מקום שאין מגיע לשם מים בכזה אופן, אינו מעכב.